

Happosten suvun alkujuurret

Kuopiossa 14.8.2021

Ari Kolehmainen

Suku- ja historiapalvelu Menneen jäljet

Tutkijan esittely ja sukututkimustausta

- Suomen historian maisteri (Joensuun yliopisto).
- Sukututkimusta vuodesta 1999. Alkoi harrastuspohjalta ja päädyin sitä kautta opiskelemaan Suomen historiaa.
- Erityisosaaminen 1500-1600-lukujen tutkimus ja geneettinen sukututkimus.
- Tutkinut erityisesti Savon, Pohjois-Karjalan, Kainuun, Keski-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan alueita.
- Ammattisukututkijana: Suku- ja historiapalvelu Menneen jäljet.

Mistä Happonen sukukirja kertoo?

- Oma osuuteni sukukirjaan oli tutkia ja kirjoittaa Happonen suvun alkuhistoria pohjautuen asiakirjoihin ja Happonen sukuhaaroista otettuihin DNA-testeihin. Tein ja tarkistin myös sukukirjan sukutaulut yli 100 vuotta vanhempien tietojen osalta.
- Keskeinen osa työtä oli löytää Happonen aiemmin irrallaan olleiden sukuhaarojen yhteydet.
- Kirjassa esitellään Happonen alkuhistoria, sukuhaarojen yhteydet ja Happonen suvun levittäytyminen. Tämän vuoksi kirja kannattaa hankkia myös niiden sukuhaarojen jäsenten, jotka kuuluvat 1. kirjassa jo käsiteltyihin sukuhaaroihin. Mukana on paljon uutta tietoa näidenkin sukuhaarojen alkuvaiheista ja yhteyksistä muihin Happonen haaroihin.

Lähdeaineisto

- Sukukirjan varhaisemman historian lähdeaineisto koostuu verotuslähteistä, joista tärkeimmät ovat maakirjat ja henkikirjat. Tämä aineisto on lähes kokonaisuudessaan nykyään digitoitu.
- Maakirjojen aineisto löytyy voudintileistä ja näitä on käytettävissä vuodesta 1541 vuoteen 1634 asti. Voudintilit sisältävät muutakin aineistoa, mm. papinveroluetteloita.
- Henkikirja-aineisto, joka alkaa vuodesta 1635, sisältyy läänintileihin.
- Tutkimuksessa kävin vuosittain läpi niitä alueita, joissa Happosia esiintyi, keräsin ylös Haposet ja aloin rakentaa sukupuuta.
- Kirkonkirjat alkavat yleensä noin 1700-luvun alkuvuosikymmeniltä. Tutkin kirkonkirjoista myös Haposten sukuhaarat 1700-1800-luvuilta. Kirkonkirja-aikana yhdistyi myös moni Haposten sukuhaara, mutta osan yhteys meni veroluetteloiden aikaan.

Happosten sukuhaarojen yhteydet ja alkujuuret

- Happosten kaikki sukuhaarat ovat samaa alkuperää ja polveutuvat yhteisestä kantaisästä. Suojärven Hapot ovat eri alkuperää kuin Happoset, eivätkä Happoset ole lähtöisin Suojärveltä.
- Happosten suku on lähtöisin Kerimäen tienoilta, Varparannan alueelta. Siellä on syntynyt myös sukunimi Happonen.
- Happoset levittäytyivät Varparannalta aluksi Rantasalmen Putkisaloon, joka on myöhempää Savonrantaa. Pysyvästi Happoset eivät tällöin vielä jääneet Savonrannalle, vaan niin Savonrannan kuin Polvijärven sukuhaarat kiersivät Litmaniemen kautta.
- Happosia ilmestyi 1600-luvun alkuvuosina niin Ritoniemeen, kuin Litmaniemeenkin.

Happosten leviäminen Pohjois-Karjalaan

- Happoset voidaan karkeasti jakaa kolmeen päähaaraan: 1) Ritoniemen Happoset, 2) Litmaniemen Happoset ja 3) Kiteen Happoset.
- Ritoniemen Haposista polveutuu käytännössä 1. sukukirjan väki.

TAULU 1: Happonen kantasukupuu

Olli Happonen
s. n. 1500
-Varparanta, Sääminki

Tuomas Happonen
s. n. 1527
-Varparanta, Sääminki

Lauri Happonen
s. n. 1550
-Varparanta, Sääminki

Hannu Happonen
s. n. 1555
-Varparanta, Sääminki

Reko Happonen
s. n. 1560
-Varparanta, Sääminki

Mikko Happonen
s. n. 1563
-Varparanta, Sääminki

Matti Happonen
s. n. 1570
-Ritoniemi,
psö N
Hiltunen

Lauri Happonen
s. n. 1580
-Haminalahti

Tuomas Happonen
s. n. 1595
-Varparanta, Sääminki,
psö Kaarina

Paavo Happonen
s. n. 1585
-Varparanta, Sääminki

Lauri Happonen
s. n. 1610
-Inkeri, Lankila

Tuomas Happonen
s. n. 1625
-Kontiola, Kitee, psö
Helena Makkonen

Tuomas Happonen
s. n. 1650
-Kontiola, Kitee

Olli Happonen
s. n. 1675
-Näivänvaara, Kitee

Risto Happonen
s. n. 1689
-Kontiola, Kitee, psö
Anna Pennanen

TAULUUN 2

TAULUUN 3

Kiteen Happonet

TAULU 2: Ritoniemen Happonet

Matti Happonen
s. n. 1570
-Ritoniemi, v:sta 1603,
pso N Hiltunen

Olli Happonen
s. n. 1592
-Ritoniemi

Abraham Happonen
s. n. 1600
-Ritoniemi

Pekka Happonen
s. n. 1605
-Ritoniemi

Matti Happonen
s. n. 1614
-Konnuslahti,
Leppävirta, pso
N Kinnunen

Olli Happonen
s. n. 1616
-Ritoniemi

Matti Happonen
s. n. 1625
-Ritoniemi

Niilo Happonen
s. n. 1630
-korpraali

Matti Happonen
s. n. 1635
-Ritoniemi

Olli Happonen
s. n. 1640
-Ritoniemi

Antti Happonen
s. n. 1637
-Konnuslahti

Jaakko Happonen
s. n. 1638
-Ritoniemi

Antti Happonen
s. n. 1645
-Vehmersalmi,
Happolanmäki

Pekka Happonen
(n. 1665-
1736)
-Ritoniemi

Olli Happonen
s. n. 1677
-Konnuslahti,
pso Elina

Antti Happonen
s. n. 1668
-Tuppurinmäki,
Leppävirta, pso
Anna Pekonen

Olli Happonen
s. 1675
-Vehmersalmi,
Happolanmäki,
pso Kaarina
Tuomainen

Antti Happonen
s. n. 1700
-Tuppuralanmäki,
pso Anna
Karvonen

Olli Happonen
s. n. 1700
-Saahkarlahti,
Leppävirta, pso
Riitta Pesonen

Mikko Happonen
(1702-1780)
-pso Kristiina
Korhonen

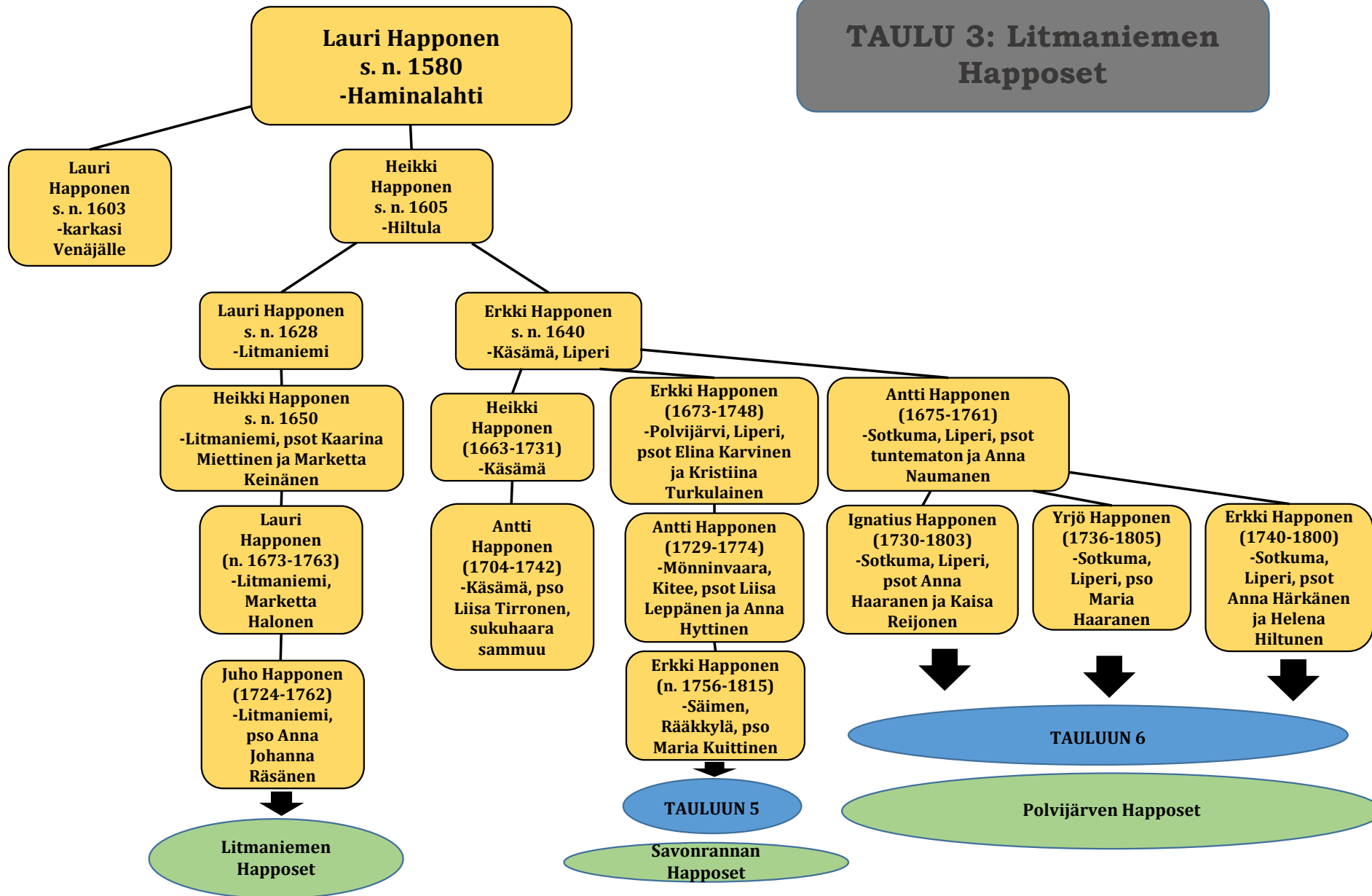
Olli Happonen
(1704-1780)
-pso Valpuri
Pohjalainen

Mauno Happonen
(1710-1773)
-pso Kaarina Rissanen

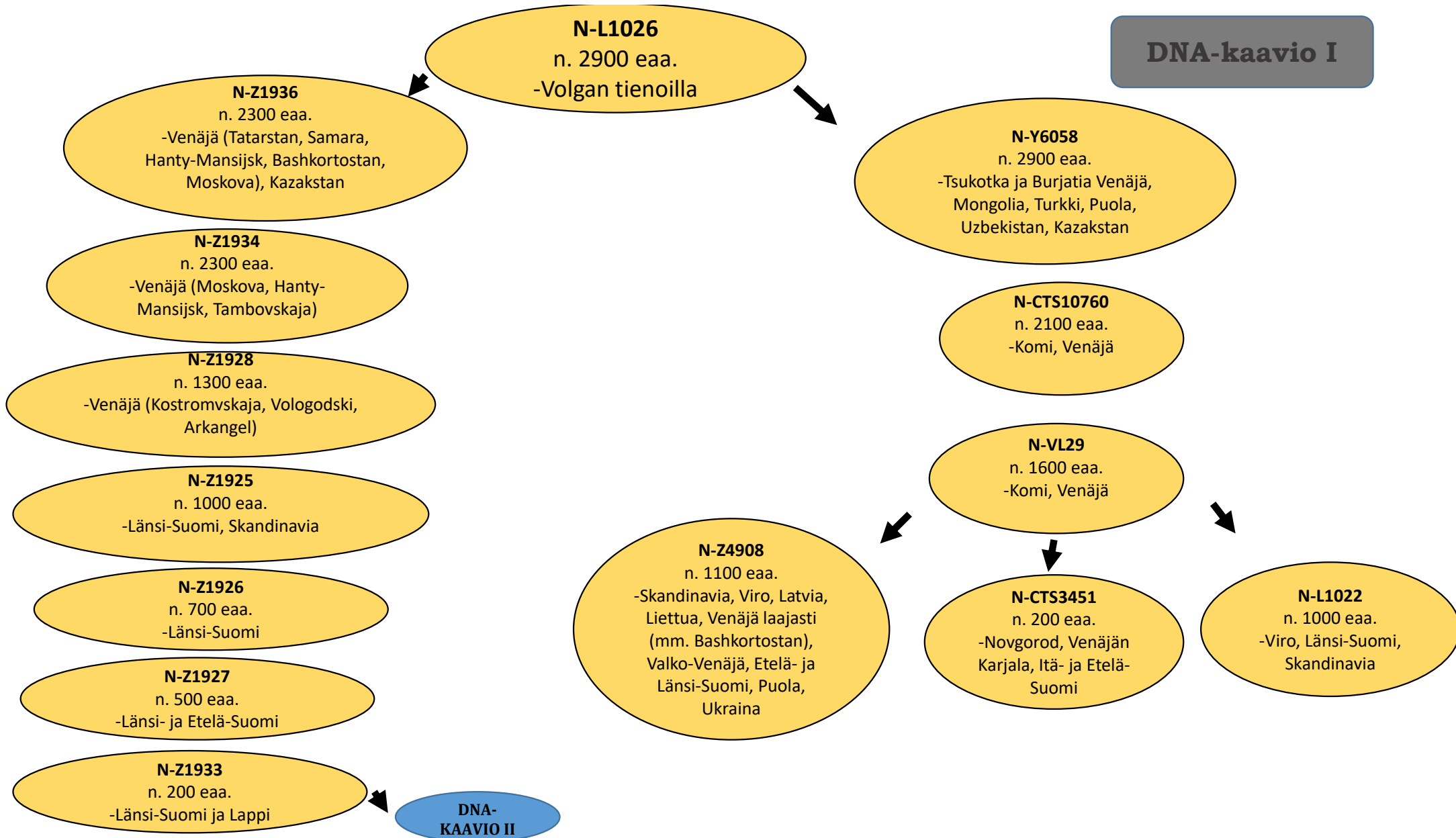
Vehmersalmen ja Tuusniemen Happonet

TAULUUN 4

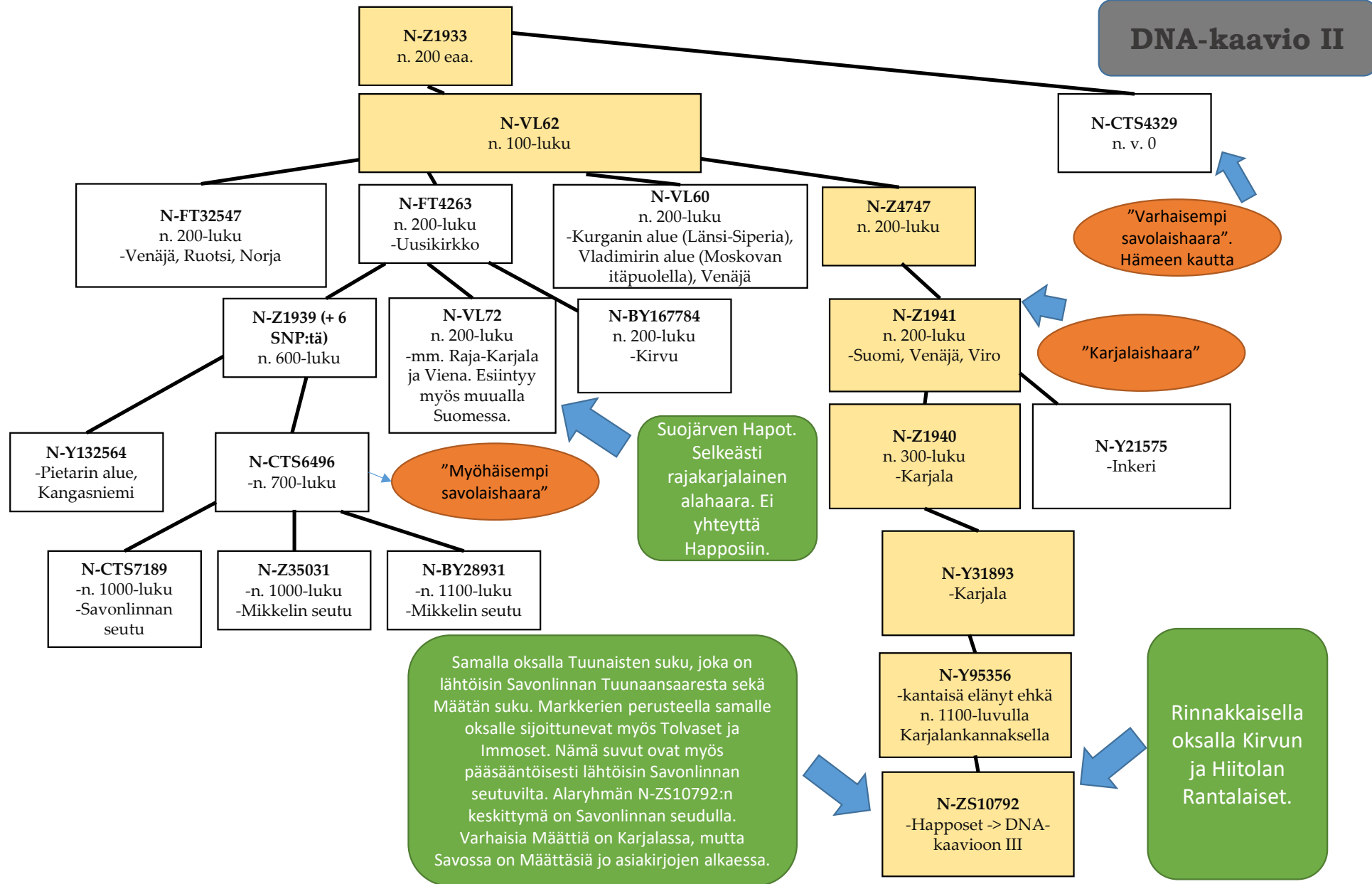
TAULU 3: Litmaniemen Happonet

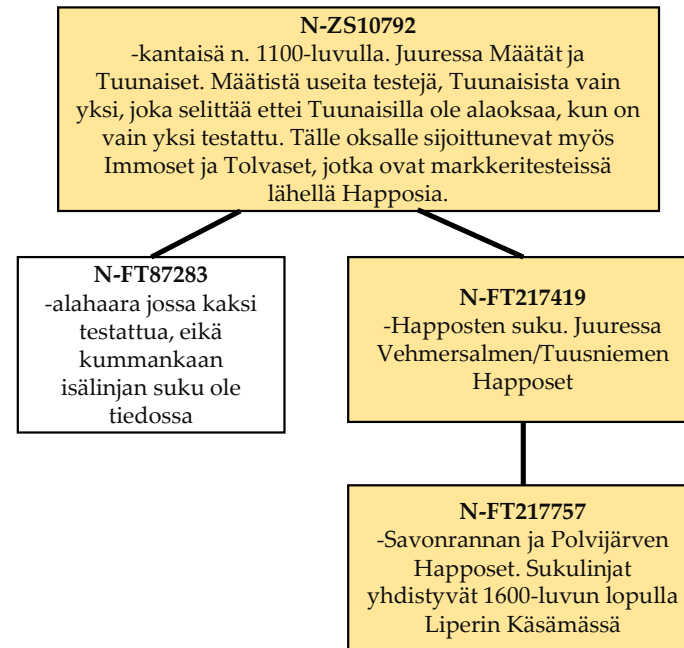
DNA-kaavio I

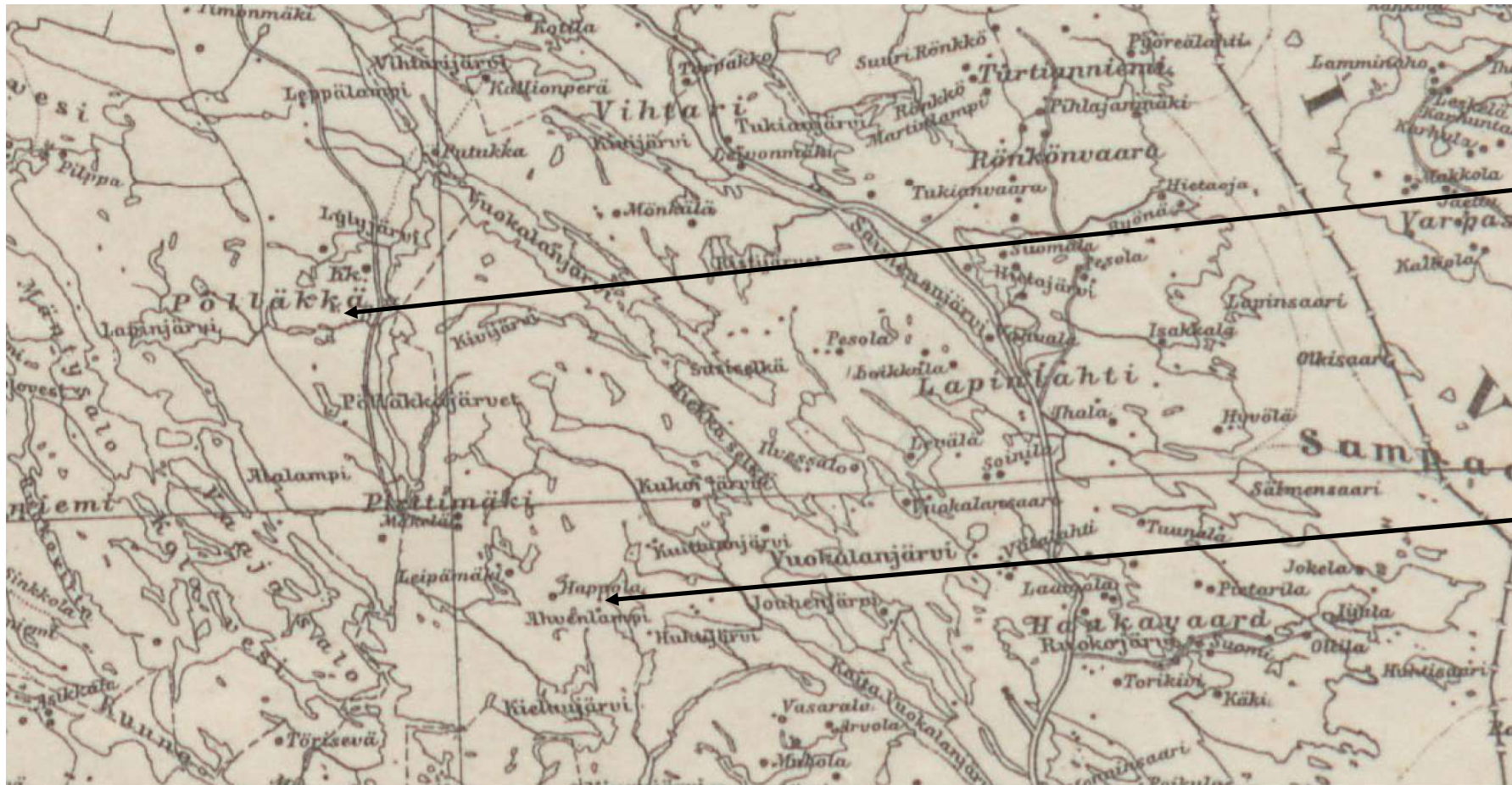

DNA-kaavio II

DNA-kaavio III

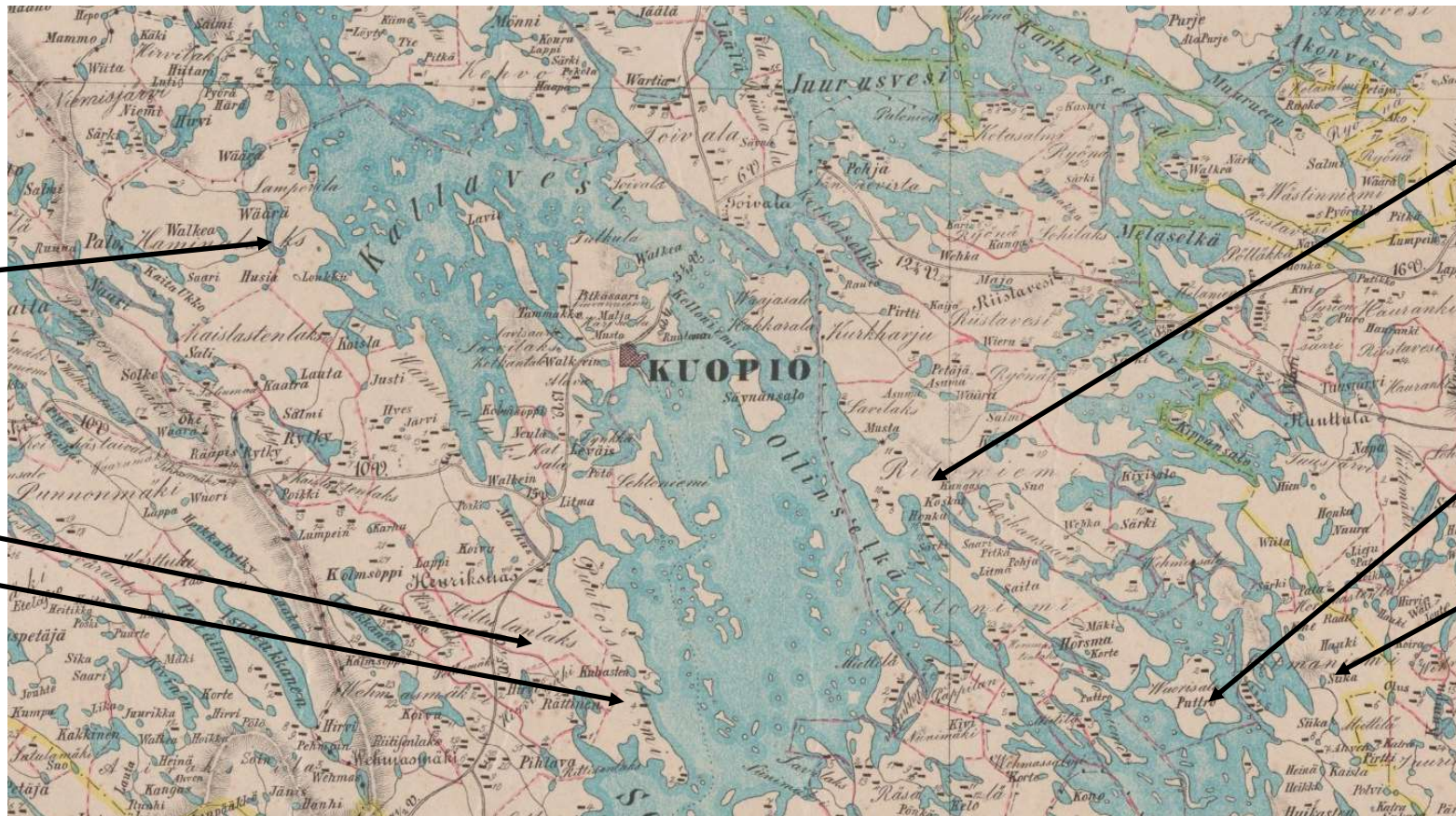

Läninkartassa Savonrannan kylät näkyvät jo kohtalaisella tarkkuudella. Kartassa on Happosille tuttuja seutuja Heinävedeltä, mm. Pölläkkä ja Lylyjärvi.

Happosia siirtyi 1500-luvulla Varparannalta takamaille myöhemmän Savonrannan alueelle. Putkisalo n:o 2 Happonen kuului vuoteen 1907 asti Rantasalmeen. Happonen katosivat sieltä jo 1650-luvulla, mutta jättivät Happonen nimen paikalle. Ilmeisimmin juuri tuolta Happonen levittäytyivät Kuopion seutuville 1600-luvun alussa.

Muutaman vuoden perästä kun Matti Happonen saapui Ritoniemelle, ilmestyi Lauri Happonen Haminalahdelle ennen vuotta 1610.

Happoset asuivat Hiltulanlahdella, joka jälkeen vähän aikaan Kuopion pappilan palvelusväkenä, sen jälkeen 1650-luvulla Puutossalmella ennen muuttoa Kallaveden toiselle puolelle, Litmaniemelle.

Happoset tulivat Ritoniemelle 1600-luvun alkuvuosina, kun Matti Happonen sai vaimonsa isän perintönä Ritoniemen tilan. Suvun kantapaikaksi muodostui Vehmersalmen kylän Happolanmäki 1600-luvun loppupuolella.

Happoset muuttivat Litmaniemelle 1650-1660-luvu taitteessa. Henkikirjoissa kylä luettiin tuolloin vielä osaksi Vuorisaloa.

Litmaniemestä muodostui Happosten toisen Pohjois-Savon sukuhaaran kiinnekohta, josta Happosten sukua muutti myös Liperin Käsämään.

Happosten DNA-tulokset

- Happosten varhainen kantaisä on isälinjan DNA:n perusteella tullut Karjalan Kannakselta varhaisella keskiajalla tai rautakauden lopulla ennen sukunimien syntyä, viimeistään n. 1200-luvulla.
- Samasta kantaisästä (N-ZS10792) polveutuvat myös Määtät, Tolvaset, Immoset ja Tuunaiset. Näistä Tolvasten ja Tuunaisten suku on lähtöisin myös Savonlinnan ympäristöstä. Immoset ovat levinneet laajemmalla Rantasalmen ja Savonlinnan seudulle asiakirjojen alkaessa. Määttien alkuperä on vielä hämärä: ovatko Karjalan Kannaksen Määttiä vai vanhoja Savon Määttäsiä.
- Savonrannan ja Polvijärven Happoset yhdistyvät keskenään selvästi lähempää kuin nämä haarat Pohjois-Savon Happosten kanssa, tämän vahvistaa Y-DNA. Yhteys löytyi Litmaniemen kautta.

Suojärven Hapot ovat eri sukua

- Suojärven Hapot kuuluvat rajakarjalaiseen alahaaraan N-VL72. Yhteys Haposten pääsukuun n. 2000 vuoden päässä kaukana idässä, joka tapauksessa vasta Moskovan takana.
- Suojärven linja on selvästi paikallista sukua, mutta sillä ei ole yhteyttä Haposiin. Suku syntynyt omalla tahollaan.
- Haposten suvun alkujuuret eivät siten ole Suojärvellä, vaan Haposten esi-isät ovat tulleet Etelä-Karjalan ja Karjalankannaksen kautta Etelä-Savoon. Nimi on syntynyt vasta Savossa.

Tutkijan yhteystiedot

- Sähköposti: kolehmainen.ari@gmail.com
- Puhelin: 040 830 6457.
- Suku- ja historiapalvelu Menneen jäljet.